This page was exported from - Svensk-Kubanska Föreningen
Export date: Fri May 1 20:42:04 2026 / +0000 GMT

David Talbots bok om Allen Dulles och CIA: En studie i cynism och iskall, gränslös grymhet

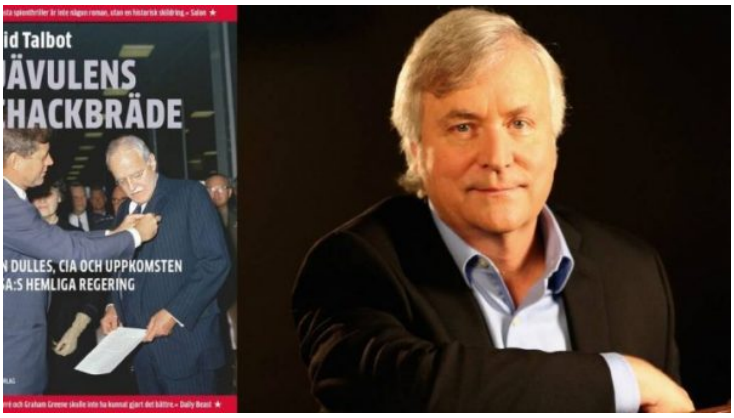

Den CIA-sponsrade exilkubanska högerextremismens terrorism är ett av exemplen som lyfts fram i "Djävulens schackbräde".

David Talbot, grävande journalist som medverkat i publikationer som Time Magazine, New Yorker och Rolling Stone, har tidigare rönt stor uppmärksamhet och uppskattning som författare till boken Brothers: the Hidden Years of the Kennedy Years (2007). Nu har förlaget Karneval gett ut hans senaste bok, som i svensk översättning heter Djävulens schackbräde ? Allen Dulles, CIA och uppkomsten av USA:s hemliga regering.

I arbetet med boken har Talbot skådat mörkret. Ondska är beteckningen som han, och flera som han intervjuat, ofta återkommer till. Omdömet baserar han på sin undersökning av den mytomspunna underrättelsetjänstens historia från tillkomsten i skuggan av andra världskriget och fram till mitten av 60-talet. Under dessa 20 år spelade Allen Dulles en central roll och var under åren 1953 till 61 också formellt chef för CIA. Remarkabelt är att han i praktiken höll i rodret också flera år efter det att John F. Kennedy ? efter CIA:s försök att invadera Kuba i april 1961. Ja, det blev faktiskt så att Allen Dulles också blev den som aktivt tog kontrollen över den så kallade Warren-kommissionen. Det vill säga den kommission som undersökte omständigheterna kring mordet på den av Allen Dulles djupt hatade och föraktade presidenten. Warren-kommissionen kom fram till att mordet utförts av den 24-årige Lee Harvey Oswald och att absolut inga andra varit inblandade.

Dulles hat mot Kennedy var inte personligt. Grunden var att Kennedy efter den så kallade Kuba-krisen 1962 hastigt utvecklades i en riktning som för USA:s verkliga makthavare, storbolagen, vapenprofitörerna, de utrikespolitiska kärnvapenkramande hökarna och militären framstod som politiskt olämplig. Därmed var han oacceptabel också för Allen Dulles och ledningen för CIA, vars ledstjärna var den härskande klassens intresse och alls inte något sådant som ?försvaret av demokratin?.

Dulles avgörande steg mot toppen tog han som agent under andra världskriget slutskede, då hans linje var att rädda höga nazister undan de italienska partisanerna. Samtidigt knöt han kontakter med de italienska fascisterna och redan här ser vi grundläggandet av det hemliga europeiska nätverk som kom att kallas ?Stay Behind?. Flera ledande nazister lotsade Dulles till toppositioner i efterkrigstidens Väst-Tyskland.

Lönnmord och terroristiska attentat ingick som självklara ingredienser i Dulles arsenal. Desinformation och manipulering av mediernas rapportering fungerade som understöd. När det kom att handla om att försvara storbolagens intressen i fattiga länder i tredje världen var CIA:s ståndpunkt att lönnmorden och attentaten gärna kunde kompletteras med massmord. Något som underlättades av att det ansågs ännu lättare att desinformera allmänheten i USA och Europa om händelserna ägde rum på avstånd.

Talbot skildrar utförligt aktionerna i Iran och Guatemala. I båda fallen störtades demokratiska regeringar. I båda fallen handlade det om Västs kapitalintressen, vars totala dominans och stora profiter, hotades av reforminriktade politiska rörelser. I Irans fall handlade det om oljan. I Guatemalas fall om United Fruits enorma arealer. Störtandet av Mossadeq i Iran och Árbenz i Guatemala

följdes upp med blodbad. I Guatemalas fall kunde offren de närmaste åren efter CIA:s kupp räknas i hundratusentals.

CIA:s agerande i Kongo och aktiva delaktighet i kuppen mot, fängslandet av och mordet på Patrice Lumumba beskrivs också utförligt i boken. Också i fallet Kongo följdes den politiska kuppen av utdragna blodiga massakrer.

?CIA blev faktiskt en effektiv mordmaskin under Dulles? konstaterar David Talbot. Vilket organisationen enligt mångas mening också fortsatt att vara, och fortfarande är.

Talbot ser CIA som en auktoritär och farlig stat i staten, utanför varje form av demokratisk insyn och kontroll. Samtidigt är det ju så att CIA i en mycket konkret mening är ett verktyg för andra mäktiga, odemokratiska och auktoritära samhällskrafter. Philip Agee, som hoppade av från CIA 1974, formulerade i slutorden till sin bok CIA inifrån -dagbok 1956-74 sin slutsats:

"Den amerikanska kapitalismen, grundad på exploatering av de fattiga, med sin fundamentala motivation i personlig girighet, kan helt enkelt inte överleva utan maktmedel ? utan en hemlig polisstyrka. Det är kapitalismen som är motståndaren och det är kapitalismen som måste bekämpas; CIA, FBI och andra säkerhetsorganisationer bör uppfattas som logiska, nödvändiga manifestationer av en härskande klass' beslutsamhet att behålla makt och privilegier."

Tomas Widén